

1 SKYRIUS

1961-ųjų lapkritis

Tais tolimais tūkstantis devyni šimtai šešiasdešimt pirmaisiais, kai moterys vilkėjo įliemenuotas sukneles plačiais sijonais, sujuostas dirželiais, ir nesusimąstydamos vežiojo tuntus vaikų automobiliais be saugos diržų; tada, kai dar niekas nė nesvajėjo apie septintojo dešimtmečio sąjūdį, juo labiau tokį, kurio dalyviai ateinančius šešiasdešimt metų rašys jo kronikas; anuomet, kai didieji karai jau buvo pasibaigę, o slaptieji karai tik prasidėjo ir žmonės ėmė mąstyti naujoviškai, tikėdami, kad viskas įmanoma, trisdešimtmetė Madelinos Zot motina kas rytą pabUSDavo dar neišaušus, tikra tik dėl vieno: jos gyvenimas baigtas.

Ir nors nėmaž tuo neabejojo, eidavo į laboratoriją suruošti dukters priešpiečių dėžutę.

„Mokslo kuras“, – tokius žodžius Elizabetė Zot užrašė ant popieriaus lapelio, paskui jį įdėjo į priešpiečių dėžutę. Tada iškėlusį pieštuką sustingo lyg svarstydamą. „Per pertraukas sportuok, bet *nebūtinai* nusileisk berniukams“, – parašė ant kito lapelio. Vėl susimąstė, barbendama pieštuku į stalą. „Tai ne tavo vaizduotė“, – užrašė ant trečio lapelio. „Dauguma žmonių yra siaubingi.“ Du paskutinius raštelius padėjo viršuje.

Dauguma mažų vaikų nemoka skaityti, o jei ir moka, tai dažniausiai tokius žodžius kaip *šuo* ar *eiti*. Bet Madelina skaitė nuo trejų, o sulaukusi penkerių buvo perskaičiusi didumą Dikenso knygų.

Madelina buvo *toks* vaikas – toks, kuris gali niūniuoti Bacho koncertą, bet nemoka užsirišti batų raištelių; kuris gali paaiškinti

Žemės sukimaši, bet sutrinka žaisdama kryžiukus ir nuliukus. Tai buvo bėda. Nes mažieji muzikos genijai visada liaupsinami, bet mažieji skaitytojai – ne. Todėl, kad mažieji skaitytojai moka tai, ką visi kiti ilgainiui irgi išmoks. Todėl toks pirmavimas nėra niekuo ypatingas – jis tik erzina.

Madelina tai puikiai suprato. Todėl kiekvieną rytą, kai motina jau būdavo išvažiavusi, o auklė kaimynė Harietė kuo nors užsiėmusi, ji rūpestingai ištraukdavo rašelius iš savo priešpiečių dėžutės, perskaitydavo ir padėdavo prie kitų į batų dėžę, kurią laikė savo sieninės spintos gilumoje. Mokykloje ji stengėsi apsimesti lygiai tokia kaip visi kiti vaikai: iš esmės neraštinga. Labiau už viską Madelinai rūpėjo pritaipiti. Tam ji turėjo nenuginčijamą įrodymą: jos mama niekada nepritapo ir štai kas jai nutiko.

Madelina užsimerkusi gulėjo savo lovoje ten, Pietų Kalifornijoje esančiame Komonso miestelyje, kuriame dažniausiai šilta, bet ne per šilta, kuriame dangus dažniausiai žydras, bet ne per žydras, ir oras būdavo švarus, nes anuomet jame nebuvo nieko, išskyrus orą, ir laukė. Ji žinojo netrukus pajusianti ant kaktos švelnų bučinį, rūpestingų rankų atklode apkamšomus pečius, šnabždesį „Džiaukis šia diena“ ausyje. O po kelių minučių išgirs užvedamą automobilio variklį, padangų gurgždesį plimutui atbulam riedant taku, nerangų pavarų svirtelės perėjimą iš atbulinės į pirmą pavarą. O tada jos nuolat prislėgta motina nuvažiuos į televizijos studiją, pasiriš prijuostę ir išeis į filmavimo aikštelę.

Laida vadinosi „Vakarienė šeštą“ ir Elizabetė Zot neabejotinai buvo žvaigždė.

2 SKYRIUS

Painas

Kadaise dirbusi su cheminiais tyrimais, Elizabetė Zot buvo moteris nepriekaištinga oda ir manieromis, akivaizdžiai bylojančiomis, kad ji nėra vidutinybė ir niekada tokia nebus.

Ją, kaip ir visas tikras žvaigždes, atrado. Tiesa, Elizabetės atveju tai nebuvo pieno kokteilių baras, atsitiktinis žvilgtelėjimas į suoliuką ar laiminga pažintis. Ne, jos atradimą nulėmė vagystė – tiksliau, maisto vagystė.

Paprasta istorija: mergaitė vardu Amanda Pain, kuri, kai kurių psichoterapeutų nuomone, gal kiek per daug mėgavosi maistu, suvalgydavo Madelinos priešpiečius. Nes Madelinos priešpiečiai nebuvo įprasti. Kai visi kiti vaikai kramsnojo sumuštinis su žemės riešutų sviestu ir uogiene, savo priešpiečių dėžutėje Madelina rasdavo gabalėlį vakarykštės lazanijos su keptų cukinijų garnyru, egzotišką į keturias dalis perpjautą kivių, penkis vyšnių pomidorų rutuliukus, mažytį „Morton“ druskos indelį, du dar šiltus sausainius su šokolado gabaliukais ir raudoną languotą termosą su šaltu kaip ledas pienu.

Dėl tokio dėžutės turinio visi norėjo Madelinos priešpiečių, kaip ir pati Madelina. Bet mergaitė atiduodavo jį Amandai, nes draugystė reikalauja aukų, ir dar todėl, kad Amanda vienintelė visoje mokykloje nesišaipydavo iš Madelinos – mergaitė puikiai suvokė esanti savotiška.

Taip tęsėsi tol, kol Elizabetė pastebėjo, kad Madelinos drabužiai ant jos lieso kūnelio kabo kaip nevykusios draperijos, ir

ėmė stebėtis, kodėl. Jos skaičiavimais, Madelinos dienos maisto norma buvo tiksliai tokia, kokios reikia jos optimaliam vystymuisi, todėl svorio kritimas buvo moksliskai nesuvokiamas. Augimo protrūkis? Ne. Savo skaičiavimuose atsižvelgė ir į jį. Ankstyvas valgymo sutrikimas? Nepanašu. Per vakarienę Madelina valgė kaip arklys. Leukemija? Tikrai ne. Elizabetė nebuvo linkusi panikuoti. Ji nebuvo iš tų, kurios bemiegėmis naktimis lovoje įsivaizduotų savo dukterį kamuojamą kokios nors nepagydomos ligos. Kaip mokslininkė ji visada ieškodavo protingo paaiškinimo ir tą pat akimirką, kai susitiko Amandą Pain su pomidorų padažu suteptomis lūpomis, suprato jį radusi.

– Pone Painai, – kreipėsi Elizabetė, trečiadienio popietę pro sekretores įsiveržusi į vietinės televizijos studiją, – skambinu jums tris dienas, bet nemalonėjote man atskambinti. Esu Elizabetė Zot, Madelinos Zot motina. Mūsų dukros lanko Vudžio pradžios mokyklą. Atėjau pasakyti, kad jūsų dukra draugauja su mano dukra per apgavystę.

Matydama jo sutrikimą, pridūrė:

– Jūsų dukra suvalgo mano dukros priešpiečius.

– Priešpiečius? – išlemeno Valteris Pains, žiūrėdamas į prieš jį stovinčią patrauklią įspūdingą moterį baltu laboratorijos chatu su šventos šviesos aureole, išskyrus vieną detalę: ant kišenėlės raudonai išsiuvinėtus inicialus „E. Z.“.

– Jūsų dukra Amanda, – vėl pratrūko Elizabetė, – suvalgo mano dukters priešpiečius. Regis, tai jau tęsiasi ne vieną mėnesį.

Valteris tepajėgė spoksooti. Aukšta, prakauli, pridegusios kepinios kvietinės duonos riekės su sviestu spalvos plaukais, susuktais į pieštuku persmeigtą kuodą, ji stovėjo rankomis įsisprendusi į šonus, be gailesčio raudonomis lūpomis, skaisčia oda, tiesia nosimi. Žiūrėjo į jį iš viršaus kaip karo lauko daktaras, svarstantis, ar šitą žmogų dar verta gelbėti.

– O tai, kad ji apsimeta esanti Madelinos draugė tik norėdama gauti jos priešpiečius, neabejotinai smerktinas dalykas, – toliau kalbėjo Elizabetė.

– Atsiprašau, kas jūs? – sumikčiojo Valteris.

– Elizabetė Zot! – išrėkė moteris. – Madelinos Zot motina!

Valteris linktelėjo, bandydamas suprasti. Kaip ilgametis popietinių televizijos laidų rengėjas jis žinojo, kas yra drama. Bet šitai? Nesiliovė spoksojęs. Pritrenkianti moteris. Tiesiogine prasme ji *pritrenkė*. Gal ji dalyvauja kokioje nors atrankoje?

– Apgailestauju, bet visi medicinos seserų vaidmenys jau užimti, – pagaliau ištarė.

– Atsiprašau? – nesuprato moteris.

Stojo ilga tyla.

– Amanda Pain, – pakartojo Elizabetė.

Jis sumirksėjo.

– Mano dukra? – vyras staiga susinervino. – Kas jai? Jūs daktarė? Jūs iš mokyklos?

Jis pašoko stačias.

– Dievaži, ne, – atsakė Elizabetė. – Aš chemikė. Per savo pietų pertrauką atvažiavau čia iš Hastingso instituto, nes jūs man taip ir neatskambinote.

Matydama, kad jis vis dar suglumęs, paaiškino:

– Hastingso institutas? Kur novatoriški tyrimai deda pagrindus novatoriškam gyvenimui? – išpyškino beprasmį reklaminį šūkį. – Esmė tokia, kad ruošdama Madelinai maistingus priešpiečius įdedu daug pastangų. Neabejoju, jūs irgi taip elgiatės su savo dukra.

Matydama jo vis dar nieko nesuprantantį žvilgsnį, pridūrė:

– Nes jums rūpi Amandos protinis ir fizinis vystymasis. Nes jūs žinote, kad jos vystymasis priklauso nuo tinkamos vitaminų ir mineralų pusiausvyros.

– Matote, ponija Pain...

– Taip, žinau. Pradingo kovos lauke. Bandžiau su ja susisiekti, bet man pasakė, kad ji gyvena Niujorke.

– Mes išsiskyre.

– Apgailestauju, bet skyrybos menkai tesusijusios su priešpiečiais.

– Taip galėtų atrodyti, bet...

– Vyras *gali* paruošti priešpiečius, pone Painai. Tai nėra biologiškai neįmanoma.

– Be abejo, – pritarė apgraibomis ieškodamas kėdės. – Ponia Zot, prašom prisėsti.

– Palikau kai ką ciklotrone, – atsakė ši suirzusi ir dirstelėjo į laikrodį. – Ar mes vienas kitą supratom?

– Ciklo...

– Subatominių dalelių greitintuvas.

Elizabetė nužvelgė sienas. Jas puošė daugybė įrėmintų plakatų, reklamuojančių melodramines muilo operas ir populiarius žaidimų šou.

– Mano darbas, – pasakė Valteris, staiga sutrikęs dėl jų menkavertiškumo. – Gal teko kurią matyti?

Elizabetė vėl atsigrėžė į jį.

– Pone Painai, – tarė jau taikesniu balsu, – apgailestauju neturinti nei laiko, nei lėšų paruošti priešpiečius ir jūsų dukrai. Abu žinom, kad maistas yra katalizatorius, atrakinantis mūsų smegenis, sutvirtinantis mūsų šeimas ir nulemiantis mūsų ateitį. Tačiau...

Ji nutilo ir prisimerkusi įsižiūrėjo į kažkokios muilo operos plakatą, kuriame medicinos sesuo kažkaip neįprastai slaugė pacientą.

– Ar kas nors turi laiko išmokyti šalį ruošti visavertį maistą? Norėčiau turėti, bet neturiu. O jūs?

Ji pasisuko eiti. Painas, nenorėdamas jos paleisti, dar ne visai supratęs galvoje šmėkstelėjęsios minties, skubiai ištarė:

– Prašau, palaukit, sustokit... *prašau*. Ką jūs ką tik pasakėt? Apie visos šalies mokymą ruošti maistą, kuris... kuris yra *visa-vertis*?

Laida „Vakarienė šeštą“ pasirodė po keturių savaitių. Ir nors Elizabetė netryško džiaugsmu dėl šio sumanymo – ji buvo mokslininkė chemikė, priėmė šį pasiūlymą dėl įprastų priežasčių: jis buvo geriau apmokamas, o jai reikėjo išlaikyti dukrą.

Nuo pat pirmos dienos, kai Elizabetė pasirišo prijuostę ir išėjo į filmavimo aikštelę, tapo akivaizdu, kad ji turėjo *tai*, o tas *tai* buvo neapčiuopiamas patrauklumas. Tačiau ji buvo ir tvirta – tokia tiesmuka, tokia netaušianti niekų, kad žmonės nežinojo, ką su ja daryti. Kitose valgių ruošimo laidose geraširdžiai šefai linksmi maukė cheresą, o Elizabetė Zot buvo rimta. Ji nesišypsodavo. Nejuokaudavo. O jos patiekalai būdavo tokie pat paprasti ir žemiški kaip ji pati.

Per pusmetį Elizabetės laida tapo kylančia žvaigžde. Per metus – privaloma tradicija. O per dvejus metus – mįslingai pajėgi ne tik sutaikyti tėvus su vaikais, bet ir piliečius su jų šalimi. Neperdedant galima pasakyti, kad, Elizabetei Zot baigus ruošti maistą, visa tauta susėsdavo valgyti.

Jos laidą žiūrėdavo net viceprezidentas Lindonas Džonsonas. „Norit išgirsti mano *nuomonę*? – paklausė atsisveikindamas su atkakliu reporteriu. – Manau, turėtumėt mažiau rašyti ir daugiau žiūrėti televizorių. Pradėkite nuo laidos „Vakarienė šeštą“ – toji Zot savo darbą išmano.“

Ir tai buvo tiesa. Niekada nepamatytumėt Elizabetės Zot aiškinančios, kaip pagaminti sumuštinukus su agurkais ar rafinuotus suflė. Jos receptai buvo sotūs: troškiniai ant viryklės, orkaitėje, valgiai didelėse plieninėse keptuvėse. Ji pabrėždavo keturias maisto grupes. Tikėjo, kad porcijos turi būti padorios. Ir primygtinai kartojo, kad verti ruošti patiekalai paruošiami per mažiau nei valandą. O kiekvieną laidą užbaigdavo žodžiais: „Vaikai, padenkite stalą. Mamai reikia akimirkos sau.“

Paskui žinomas reporteris parašė straipsnį pavadinimu „Kodėl suvalgytume viską, ką ji mums patieks“, kuriame lyg tarp kitko pavadino ją „Gardžiąja Lizi“ ir ši taikli, skambi pravardė prilipo prie jos taip pat greitai, kaip ir prie popieriaus, ant kurio buvo išspausdinta. Nuo tos dienos nepažįstami žmonės vadino ją Gardžiąja, tačiau dukra vadino ją mama, ir nors dar vaikas, Madelina jau suprato, kad ta pravardė menkina jos motinos gebėjimus. Mama buvo chemikė, ne televizijos virėja. Ir Elizabetė jausdavo gėdą prieš savo vienintelį vaiką.

Kartais naktimis gulėdama lovoje Elizabetė stebėdavosi, kaip jos gyvenimas galėjo taip pasisukti. Bet nuostaba niekada ilgai netrukdamo, nes ji tai jau žinojo.

Jo vardas buvo Kalvinas Evansas.

3 SKYRIUS

Hastingso institutas

PRIEŠ DEŠIMT METŲ, 1952-ŪJŲ SAUSIS

Kalvinas Evansas irgi dirbo Hastingso institute, bet skirtingai nei Elizabetė, kuri dirbo perpildytoje patalpoje, jis vienas turėjo erdvią laboratoriją.

Atsižvelgiant į jo profesinę patirtį gal jis ir nusipelnė laboratorijos. Būdamas devyniolikos jau bendradarbiavo vertingame tyrime, kuris padėjo garsiam britų chemikui Frederikui Sendžeriui užsitikrinti Nobelio premiją; dvidešimt dvejų jis išrado greitesnį paprastųjų baltymų sintetinimo būdą; dvidešimt ketverių padarė svarbų atradimą dėl dibenzoselenofeno reaktyvumo ir atsidūrė ant žurnalo „Chemistry Today“ viršelio. Be viso to, parašė šešiolika mokslinių straipsnių, buvo pakviestas į dešimt tarptautinių konferencijų ir jam pasiūlyta mokslinio bendradarbio vieta Harvarde. Du kartus. Kurios jis atsisakė. Du kartus. Iš dalies todėl, kad kadaise Harvardas atmetė jo prašymą studijuoti, o iš dalies dėl... tiesą sakant, nebuvo kitos priežasties. Kalvinas buvo protingas žmogus, o jei ir turėjo koki trūkumą – tai buvo jo gebėjimas laikyti pagiežą.

Tiesa, be pagiežos laikymo jis dar garsėjo kantrybės stoka. Kaip ir daugelis protingų žmonių, Kalvinas tiesiog negalėjo suprasti, kaip kiti to *nesupranta*. Be to, jis buvo introvertas, kas ne visai trūkumas, bet dažnai pasireiškia nedraugiškumu. Bet visų blogiausia – jis buvo irklutojas.

Kiekvienas neirkluojantis paliudys, kad irkluotojai toli gražu nieko smagaus. Nes irkluotojai kalba tik apie irklavimą. Gana dviejų ar daugiau irkluotojų vienoje patalpoje, ir kalba iškart nukrypsta nuo įprastų temų, tokių kaip darbas ar orai, prie ilgų beprasmių istorijų apie valtis, pūsles, irklus, yrius, ergus, irklų kampus vandens paviršiaus atžvilgiu, treniruotes, spurtą, atsi-
traukimą, atsigavimą, plyšius, sėdynes, mostus, slydimą, startus, suolus, sprintus ir ar vanduo tikrai „plokščias“. Paskui jie dažniausiai pereinavo prie to, kas paskutinėse lenktynėse nepavyko, kas gali nepavykti kitose lenktynėse ir kas dėl to buvo ir (arba) bus kaltas. Galiausiai irkluotojai atkišdavo savo delnus ir palygindavo nuospaudas ant jų. Jei tau išties nepasisekė, vėliau galėjo būti eilė kurio nors iš jų kelių minučių pasakojimui apie tobulas lengvas lenktynes, kurį visi išklauso pagarbiai linksėdami galva.

Be chemijos, irklavimas buvo vienintelė tikra Kalvino aistra. Išties, būtent tik dėl irklavimo jis pirmiausia ir siekė įstoti į Harvardą: 1945-aisiais irkluoti už Harvardo universitetą buvo irkluoti už geriausią. Tiesą sakant, už *antrą* geriausią. *Geriausias* buvo Vašingtono universitetas, bet Vašingtono universitetas buvo Sietle, o Sietlas garsėjo lietumi. Kalvinas nekenė lietaus. Todėl jo žvilgsnis nukrypo toliau – į kitą Kembridžą, tą Anglijoje, ir taip jis paneigė vieną didžiausių mitų apie mokslininkus: kad jie yra puikūs tyrėjai.

Pirmąją dieną, kai Kalvinas irklavo Kembridže, lijo. Antrą dieną lijo. Trečią dieną tas pats. „Ar čia *visą* laiką taip lyja?“ – pasiskundė, kai su komandos draugais užsikėlęs ant pečių sunkią medinę valtį užsiropštė ant prieplaukos. „O, niekada, – patikino jie. – Kembridže dažniausiai giedra.“ Ir jie susižvalgė lyg patvirtindami, ką seniausiai įtarė: amerikiečiai yra mulkiaiai.

Deja, jo kvailumas pasireiškė ir pasimatymuose – tikra bėda, nes Kalvinas labai norėjo įsimylėti. Per tuos šešerius vienišus Kembridže praleistus metus jam pavyko pakviesti į pasimatymą penkias moteris, o iš tų penkių tik viena sutiko susitikti antrą kartą, ir tik todėl, kad palaikė jį kažkuo kitu ir atsiliepė į skambutį. Jo pagrindinė kliūtis buvo patyrimo stoka. Jis buvo kaip šuo, kuris po daugybės bandymo metų pagaliau pagauna voveraitę ir neturi nė mažiausio supratimo, ką su ja daryti.

– Labas, – išlemeno besidaužančia širdimi, sudrėkusiais delnais, užtemusiu protu, kai jo pasimatymas atidarė duris. – Debi?

– Diedra, – atsiduso jo pasimatymas, dirstelėjusi į laikrodį – pirmą iš daugelio kartų tą vakarą.

Per vakarienę pokalbis švytavo nuo aromatinių rūgščių molekulinės analizės (Kalvinas) prie galimai rodomo filmo (Diedra), nuo nereaktyvinių baltymų sintezės (Kalvinas) iki ar jam patinka šokti (Diedra), iki tik pažiūrėk, kaip bėga laikas – jau pusė devynių vakaro, o kitą rytą jam reikėjo irkluoti, todėl jis palydės ją namo (Kalvinas).

Nereikia nė sakyti, kad po tų pasimatymų sekso buvo mažai. Tiesą pasakius, jo nebuvo.

– Negali būti, kad tau taip nesiseka, – kalbėjo jo Kembridžo komandos draugai. – Merginos myli irkluotojus.

Tai buvo melas.

– O net jei tu amerikietis, visai neprastai atrodai.

Tai irgi buvo melas.

Viena iš priežasčių buvo Kalvino poza. Metro devyniasdešimties ūgio išstypėlis, palinkęs į dešinę, – gal todėl, kad visada irkluodavo kairėje valtys pusėje. Tačiau didžiausia bėda buvo jo veidas. Atrodė liūdnas, kaip vaikas, užaugęs pats vienas, didelėmis pilkomis akimis, sutaršytais šviesiais plaukais ir rausvomis lūpomis, dažniausiai sutinusiomis, nes nuolat jas kramtyda-

vo. Kalvino veidas buvo iš tų, kuriuos laikytume neįsimintiniais, prastesnis nei paprastas, neišreiškiantis galvoje slypinčių siekių ar proto, išskyrus vieną svarbiausią bruožą – dantis: šie buvo balti ir tiesūs, todėl šypsena atpirkdavo visą jo veido peizažą. Laimė, Kalvinas visą laiką šypsodavosi, ypač įsimylėjęs Elizabetę Zot.

Jie pirmąkart susitiko – ar, tiksliau, persimetė vienu kitu žodžiu – antradienio rytą Hastingso institute, saulėtoje Pietų Kalifornijos asmeninėje tyrimų laboratorijoje, į kurią Kalvinas, per rekordiškai trumpą laiką baigęs studijas Kembridžo universitete ir įgijęs mokslų daktaro laipsnį, turėdamas keturiasdešimt tris darbo pasiūlymus, pakviestas dirbti atvyko iš dalies dėl geros instituto reputacijos, bet iš esmės – dėl kritulių. Komonse lydavo retai. Kita vertus, Elizabetė priėmė darbo pasiūlymą Hastingso institute todėl, kad jis buvo vienintelis.

Sustojusi prie Kalvino Evanso laboratorijos durų, Elizabetė perskaitė įspėjamuosius ženklus:

NEIKITE
VYKSTA BANDYMAS
ĮEITI DRAUDŽIAMA
LAIKYTIS NUOŠALYJE

Tada atidarė duris.

– Labas! – šūktelėjo perrėkdama Franką Sinatra, kuris griaudėjo iš patalpos viduryje, visai ne vietoje, pastatyto stereogrotuvo. – Turiu pasikalbėti su čia dirbančiu atsakingu žmogumi.

Nustebintas jos balso, Kalvinas kyštelėjo galvą iš už didžiulės centrifugos.

– *Panele, atsiprašau*, – šūktelėjo suirzęs, su dideliais akiniais, saugančiais jo akis nuo kažin ko, kas burbuliavo jam iš dešinės. – Čia eiti draudžiama. Nematėte ženklų?

– *Mačiau!* – atsakydama suriko Elizabetė ir nepaisydama jo tono priėjusi prie grotuvo išjungė muziką. – Štai. Dabar galime susikalbėti.

Kalvinas pakramtė lūpas ir ištiesė ranką durų link.

– Čia būti negalite, – tarė. – Ženklaai.

– Taip, bet man pasakė, kad jūs turite laboratorinių indų perteklių, o mums jų trūksta. Čia viskas surašyta, – pasakė įbrukdama jam popieriaus lapą. – Inventoriaus vadybininkas viską surašė.

– Nieko apie tai negirdėjau, – ištarė Kalvinas skaitydamas, kas parašyta lape. – Ir atsiprašau, bet ne. Man reikia kiekvieno laboratorinio indo. Noriu pasikalbėti su tuo chemiku. Pasakykite savo šefui, kad man paskambintų.

Vėl įjungęs grotuvą jis grįžo prie darbo.

Elizabetė nepajudėjo iš vietos.

– Norite pasikalbėti su chemiku? Kuo nors kitu, bet ne su MANIMI? – perrėkė Franką.

– Taip, – atsakė Kalvinas.

Paskui jau švelnesniu tonu:

– Klausykit, žinau, ne jūs kalta, bet jie neturėtų siuntinėti sekretorės, kad ši atliktų jų juodus darbus. Žinau, gal jums sunku suprasti, bet aš čia darau kai ką labai svarbaus. Prašau. Pasakykite savo viršininkui, kad man paskambintų.

Elizabetė prisimerkė. Jai nerūpėjo žmonės, kurie darydavo išvadas remdamiesi, jos manymu, seniai atgyvenusiomis regimomis prielaidomis, ir jai nerūpėjo vyrai, įsitikinę, kad būti sekretore reiškia, jog ji nepajėgi suprasti nieko daugiau, išskyrus „Atspausdink tris egzempliorius“, net jeigu ji ir būtų buvusi sekretorė.

– Koks sutapimas! – riktelėjo nuo lentynos imdama didelę dėžę su laboratoriniais indais. – Ir aš turiu darbo.

O tada išėjo iš laboratorijos.

Hastingso institute dirbo daugiau nei trys tūkstančiai žmonių, todėl Kalvinas jos ieškojo ilgiau nei savaitę, o kai galiausiai rado, ji, regis, jo neprisiminė.

– Taip? – tarstelėjo atsigręždama pažiūrėti, kas užėjo į laboratoriją, su dideliais apsauginiais akiniais, pro kuriuos jos akys atrodė dar didesnės, iki alkūnių užsitraukusi didelės gumines pirštines.

– Labas, – pasisveikino jis. – Čia aš.

– Aš? – perklausė ji. – Galėtumėt patikslinti?

Ir pasisuko dirbti toliau.

– Aš, – atsakė Kalvinas. – Penki aukštai į viršų? Jūs paėmėte mano laboratorinius indus.

– Gal atsistokite už tos užuolaidos, – ji mostelėjo galva į kairę nuo savęs. – Praeitą savaitę čia nutiko nedidelis nelaimingas atsitikimas.

– Jus nelengva rasti.

– Prašyčiau, – atsakė ji. – Dabar aš dirbu kai ką labai svarbaus.

Jis kantriai laukė, kol ji baigs matuoti, užsirašys į knygą pas-tabas, patikrins vakar dienos tyrimų rezultatus ir nueis į poilsio kambarį.

– Jūs vis dar čia? – paklausė sugrįžusi. – Neturite darbo?

– Gausybę.

– Neatgausite savo laboratorinių indų.

– Taigi, jūs mane prisimenate.

– Taip. Bet nemaloniai.

– Atėjau atsiprašyti.

– Nebūtina.

– O kaip dėl priešpiečių?

– Ne.

– Pietų?

– Ne.

– Kavos?

– Klausykit, – Elizabetė pirštinėtomis rankomis įsisprendė į šonus, – manau, turėtumėt suprasti, kad prademat mane erzinti.